

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม
สู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ
(Development of School Management Strategies for
Chumchon Krailas Witthayakhom School
Towards Becoming a High-Quality District School)

นายเสนห์ ขิงหอม ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม
Mr. Sanay Khinghom Director of Chumchonkrailaswitthayakhom School

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม และการจัดคู่เชิงกลยุทธ์ 2) พัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ และตรวจสอบความสอดคล้อง ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ 3) ทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ 4) ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ การวิจัยแบ่งเป็น 4 ระยะ **ระยะที่ 1** การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สถานะปัจจุบัน ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม และการจัดคู่เชิงกลยุทธ์ มีการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ในการพัฒนาความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ เครื่องมือได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามความคิดเห็นจาก ครูและบุคลากรโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมจำนวน 17 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน ขั้นที่ 2 การศึกษาสถานะปัจจุบันของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมด้วยการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกและภายใน (SWOT Analysis) เครื่องมือได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามจากครูและบุคลากรโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม จำนวน 17 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน 304 คน ใช้การสุ่มอย่างง่าย จำนวน 169 คน ขั้นที่ 3 โดยจับคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix และสังเคราะห์กลยุทธ์ ผู้วิจัยสร้างแผนภาพการจับคู่เชิงกลยุทธ์ โดยใช้ผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายใน **ระยะที่ 2** การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ มี 5 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 การยกร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ขั้นที่ 2 การประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ เครื่องมือได้แก่แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็น

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ขั้นที่ 3 การปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ขั้นที่ 4 การพัฒนาคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ หาประสิทธิภาพคู่มือการใช้กลยุทธ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ขั้นที่ 5 การปรับปรุงคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ **ระยะที่ 3** การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ผู้วิจัยนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติตามคู่มือการใช้กลยุทธ์โดย ทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี การทำแผนปฏิบัติการประจำปี บริหารจัดการตามแผนดังกล่าวและประเมินผลโดยใช้แบบประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียน ผู้ประเมินเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Paired Sample t-test) **ระยะที่ 4** ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานจากการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2567 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยสอบถามจากครูและบุคลากรโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม จำนวน 17 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน 304 คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายจำนวน 169 คน นำผลการประเมินมาปรับปรุงกลยุทธ์ และนำมาใช้ในการบริหารปีการศึกษา 2568 ประเมินผลการใช้ด้วยแบบสะท้อนคุณภาพสถานศึกษาโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สถานะปัจจุบัน ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม และการจัดคู่เชิงกลยุทธ์ 1) สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอจากการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) พบว่าด้านนักเรียนมีค่ามากที่สุด อันดับที่ 2 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน อันดับที่ 3 ด้านการจัดการเรียนรู้ อันดับที่ 4 ด้านการบริหารจัดการ มี อันดับที่ 5 ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา 2) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT analysis) ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม พบว่าโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมอยู่ในสถานะ “STAR” คือมีจุดแข็งและมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน 3) โดยจับคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix และสังเคราะห์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา ได้กลยุทธ์ 5 ข้อ

ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอเป็นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก (SWOT analysis) ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม พบว่าโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมอยู่ในสถานะ “STAR” คือมีจุดแข็งและมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน นำข้อมูลมาพัฒนากลยุทธ์การบริหาร

สถานศึกษาโดยยกร่างกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix ผลการประเมินกลยุทธ์วิสัยทัศน์สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและตัวชี้วัดโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอมากที่สุด พันธกิจสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มาก เป้าประสงค์สอดคล้องกับพันธกิจมากที่สุด กลยุทธ์สอดคล้องกับเป้าหมายมากที่สุด ความสอดคล้องของกลยุทธ์กับตัวชี้วัดกลยุทธ์กับแนวทางการพัฒนามากที่สุด กลยุทธ์ทั้ง 5 ข้อ มีระดับความเหมาะสมมากที่สุด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด มีระดับความเป็นประโยชน์มากที่สุด ผลการประเมินความคุ้มค่าการใช้กลยุทธ์มีความถูกต้องด้านเนื้อหา และความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ผลการประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ จากศึกษา นิเทศก์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์เขต 2 ผลการประเมินพบว่า ในปีการศึกษา 2567 ภาพรวมมีผลการประเมินเฉลี่ย 5 ด้าน สูงขึ้นจากปีการศึกษา 2566 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 มีความพร้อมขององค์ประกอบทั้ง 5 ด้านในระดับมาก

ระยะที่ 4 ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวน 203 คนที่มีต่อการบริหารงานตามกลยุทธ์ที่ดำเนินการในปีการศึกษา 2567 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากและความพึงพอใจรายกลยุทธ์ก็อยู่ในระดับมากทุก

กลยุทธ์มีข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องการให้โรงเรียนเร่งพัฒนาการจัดการศึกษาสามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาปรับปรุงกลยุทธ์ได้ 5 ประเด็น นำมาปรับปรุงกลยุทธ์ทั้ง 5 กลยุทธ์ ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคมปีการศึกษา 2568 จากผลการประเมินสรุปในภาพรวมมีศักยภาพต้นทุนมีระดับคุณภาพเกินพอเพียง การประเมินคุณภาพสถานศึกษาค่าเฉลี่ย 5 ด้าน มีระดับคุณภาพก้าวหน้า จากแผนภาพ แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอด้วย School Grading ปีการศึกษา 2566 – 2568 พบว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ การบริหารเชิงกลยุทธ์; โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ; กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 ได้กำหนดค่านิยมการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง การศึกษาระดับก่อนอุดมศึกษา และกำหนดในมาตรา 10 การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคล (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 : 14-15) กระทรวงศึกษาธิการมุ่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติจึงกำหนดนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ชั้นพื้นฐานได้รับมาดำเนินการในชื่อโครงการ “โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ”

โรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคมได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ตามหนังสือด่วนที่สุด ที่ ศธ 04008.1/ว558 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2566 เรื่องการประกาศรายชื่อโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย “1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ” และได้จัดประชุมทางไกลการขับเคลื่อนโครงการเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2567 เวลา 13.00-16.30 น. โดยสำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา จากการประชุมสรุปได้ว่า ตัวชี้วัดความพร้อมของโรงเรียนคุณภาพมี 5 ด้านได้แก่ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียนมีองค์ประกอบดังนี้ 1) อาคารเรียนอาคารประกอบ 2) ระบบสาธารณูปโภค 3) ระบบสนับสนุนนักเรียนและแหล่งเรียนรู้ 4) ระบบความปลอดภัย ด้านผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษามีองค์ประกอบดังนี้ 1) ผู้บริหาร 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ มีองค์ประกอบดังนี้ 1) โครงสร้างการบริหารองค์กร 2) การบริการ 3) การบริหารทรัพยากรบุคคล 4) การบริหารงบประมาณ 5) วัสดุอุปกรณ์ 6) การบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้ 1) หลักสูตร 2) การจัดการเรียนรู้ ด้านผู้เรียนมีองค์ประกอบดังนี้ 1) ผลการทดสอบระดับชาติ (RT, NT, O-NET) 2) ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียน 3) การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 4) อัตราการเข้าเรียนและการศึกษาต่อ 5) รางวัลและผลงานของนักเรียน 6) ทักษะอาชีพ และการมีรายได้ระหว่างเรียน

ต่อมาศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 2 ได้มาติดตามการดำเนินงานและประเมินความพร้อมของโรงเรียนและรายงานต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการประเมินความพร้อมของโรงเรียนของโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคม ครั้งที่ 1 ประจำปีงบประมาณ 2567 วันที่ 31 มีนาคม พ.ศ.2567 มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 81.81 อยู่ในระดับสีเหลืองหมายถึง มีความพร้อมปานกลาง ควรได้รับการสนับสนุนและพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้มีความพร้อม พิจารณารายองค์ประกอบ โรงเรียนที่มีความพร้อม (สีเขียว) ด้านผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ ไม่มีความพร้อม (สีแดง) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน ด้านผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2567)

จากผลการประเมินความพร้อมของโรงเรียนดังที่กล่าวมาข้างต้น จึงมีความจำเป็นต้องยกระดับความพร้อมของโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามเป้าหมายของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอและรักษามาตรฐานให้ยั่งยืน ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ของโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคม และการจัดคู่แข่งกลยุทธ์
2. เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาศวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ และตรวจสอบความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์

3. เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

4. เพื่อประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

การทบทวนวรรณกรรม

ในการการพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา คือ กระบวนการวางแผนการจัดการสถานศึกษา การสั่งการ และการควบคุม การปฏิบัติการในสถานศึกษา และการใช้ทรัพยากรอื่นๆ ที่ก่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา หรือกระบวนการ ทำงานเพื่อก่อให้เกิดการทำงานที่เป็นผลสำเร็จด้วยการใช้บุคคลและทรัพยากรต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา (วรรณิกา อภัยภักดิ์ 2561:20)

การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยัง สถานศึกษา ในอำนาจหน้าที่ ด้านการบริหารงานวิชาการ มีภาระหน้าที่ 17 ข้อ ด้านการบริหารงานงบประมาณ มีภาระหน้าที่ 22 ข้อ ด้านการบริหารงานบุคคล มีภาระหน้าที่ 20 ข้อ ด้านการบริหารงานทั่วไป มีภาระหน้าที่ 21 ข้อ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551: 28 - 103)

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการบริหารเชิงกลยุทธ์

วิลเลน และคณะ (สกุณตลา รัตนไพบูลย์, 2564 : 17) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ หมายถึง ชุดของการตัดสินใจและการปฏิบัติการต่าง ๆ ทางด้านการจัดการ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดการดำเนินงานระยะยาวของบริษัท ประกอบด้วย การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environmental Scanning) การกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) การนำกลยุทธ์ไปใช้ (Strategy Implementation) และการประเมินและควบคุม (Evaluation and Control) การศึกษาการบริหาร เชิงกลยุทธ์เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นที่ การตรวจสอบและประเมินโอกาส (Opportunities) และอุปสรรค หรือข้อจำกัด (Threats) โดยคำนึงถึงจุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) ขององค์กร เป็นหลักสำคัญ

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาและการประเมินกลยุทธ์

ผกาภรณ์ พลอยสังข์ และฉลอง ชาตुरुประชีวิน ได้กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก รูปแบบ C-PEST ไว้ในวารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรปีที่ 19 ฉบับที่ 1 มกราคม – มีนาคม 2560 ในหน้า 106 ว่าประกอบด้วย 1) ด้านพฤติกรรมของผู้รับบริการ (Customer Behaviors: C) 2) ด้านการเมืองและกฎหมาย (Political and Legal Factors: P) 3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic Factors: E) 4) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (Socio-cultural Factors: S) 5) เทคโนโลยี (Technological Factors: T)

ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563 : 72- 74) กล่าวถึงการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ว่าเป็นการวิเคราะห์ถึงแนวโน้มของตัวแปรปัจจัย ที่เป็นจุดแข็ง (Strengths : S) และจุดอ่อน

(Weaknesses : W) ที่หน่วยงาน สามารถควบคุม/บริหารจัดการได้และมีอิทธิพลโดยตรง ที่แสดงถึงศักยภาพของ หน่วยงานที่ส่งผลต่อการกำหนด กลยุทธ์ของหน่วยงาน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในทางด้านการศึกษานิยมใช้แบบ 2S 4M คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในหน่วยงานโดยนำ ปัจจัย 6 ด้านมาวิเคราะห์ ประกอบด้วย 1) ด้านโครงสร้างและนโยบาย (Structure : S1) 2) ด้านผลผลิตและการบริการ (Service : S2) 3) ด้านบุคลากร (Man : M1) 4) ด้านประสิทธิภาพทางการเงิน (Money : M2) 5) ด้านวัสดุอุปกรณ์ (Material : M3) 6) ด้านการบริหารจัดการ (Management : M4)

สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554 : 37- 49) ได้กล่าวถึงวิธีการประเมินสถานภาพของสถานศึกษา ด้วยเทคนิคSWOT Analysis จะสามารถประเมินสถานภาพของหน่วยงานเป็น 4 ลักษณะ

1. Stars (เอื้อและแข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าหน่วยงานโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาส และมีปัจจัยภายในที่แข็ง เป็นหน่วยงานที่มีความพร้อมสูง
2. Question Marks (เอื้อแต่อ่อน) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าหน่วยงานโดยภาพรวมส่วนใหญ่มีปัจจัยภายนอกเอื้อ มีความพร้อมสูงให้การสนับสนุน แต่ปัจจัยภายในหน่วยงานอ่อน
3. Cash Cows (ไม่เอื้อแต่แข็ง) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าหน่วยงานโดยภาพรวม ส่วนใหญ่ภายนอกหน่วยงานมีอุปสรรค มีปัญหา แต่ภายในหน่วยงานแข็ง มีความพร้อมมีความเข้มแข็ง
4. Dogs (ไม่เอื้อและอ่อน) เป็นตำแหน่งที่บ่งบอกว่าหน่วยงานโดยภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ทั้งภายนอกไม่เอื้อ ภายในอ่อน มีปัญหาต่อแหลมต่อการประสบความสำเร็จค่อนข้างสูง จึงเป็นไปได้ว่าต้องปรับปรุงอย่างเร่งด่วน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 (2559:50 - 53) กล่าวว่า การกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์รายละเอียดไว้ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision) คือ สภาพการณ์ที่หน่วยงานต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคตโดยจะต้องมีพื้นฐานข้อมูลจากการวิเคราะห์ SWOT มาประกอบการกำหนดวิสัยทัศน์
2. พันธกิจ (Mission) คือ การกำหนดขอบเขตและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่ต้องปฏิบัติในภารกิจหน้าที่ตามระเบียบกฎหมายกำหนดจนบรรลุวิสัยทัศน์
3. เป้าประสงค์ (Goal) คือ การระบุสภาพที่ต้องการหลักหรือเป้าหมายสุดท้ายให้สำเร็จ โดยนำประเด็นพันธกิจที่กำหนดและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์มากำหนดเป้าประสงค์หลัก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550:16) กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์โดยใช้ TOWS Matrix (Threats - Opportunity - Weaknesses - Strengths) ที่จะช่วยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคที่ องค์กรกำลังเผชิญอยู่นั้นสามารถนำมาจับคู่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เป็นจุดแข็ง และจุดอ่อนขององค์กร โดยเป็นการจัดทำกลยุทธ์ที่เป็นทางเลือก 4 ชุด ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็น แนวทางในการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ดังนี้ (1) กลยุทธ์เชิงรุก (SO-Strategy) เป็นการจับคู่ระหว่างจุดแข็งกับโอกาสเพื่อก่อให้เกิดความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST-Strategy) เป็นการ นำจุดแข็งมาใช้เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงอุปสรรคที่อาจจะเกิดขึ้น (3) กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO-Strategy) เป็นการนำโอกาสมาใช้แก้ไขจุดอ่อนให้เกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรม (4) กลยุทธ์เชิงรับ (WT-Strategy) เป็นการหา

กลยุทธ์ที่จะสามารถกำจัดจุดอ่อนที่จะเกิดขึ้นได้และสามารถป้องกัน อุปสรรคได้ด้วยในคราวเดียวกัน

อภิวรรณ ยอดมงคล (2562 : 75) ได้ให้นิยามการประเมินกลยุทธ์ว่าหมายถึงการตัดสินคุณภาพของกลยุทธ์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความสอดคล้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์

การพัฒนาคู่มือการใช้กลยุทธ์

ภูมิภัทร กลางโคตร (2560 : 158-159) ได้กล่าวถึงการพัฒนาคู่มือการใช้ กลยุทธ์การบริหารว่ามีดำเนินการ ขั้นที่1 การร่างคู่มือการใช้กลยุทธ์ ขั้นที่ 2 การตรวจสอบและปรับปรุงคู่มือการใช้กลยุทธ์ ด้วยการสร้างแบบตรวจสอบคู่มือการใช้กลยุทธ์ ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคู่มือการใช้กลยุทธ์การและนำผลมาปรับปรุง

การนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ

จากแนวคิดของ ฉัตรกมล สมแดง (2564 : 1-3). ปรีติตา วาณิชย์ปกรณ์ (2568 : 1-2).

สรุปการนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติได้ดังนี้

1. แปลงกลยุทธ์เป็นแผนปฏิบัติการรายปีและแผนระยะยาว (เช่น แผนพัฒนาการศึกษา 3-5 ปี) ระบุโครงการ กิจกรรม งบประมาณ เจ้าภาพ และตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPI).
2. ดำเนินการตามแผนโดยเน้นการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานสนับสนุน และเครือข่ายภายนอก เพื่อระดมทรัพยากรและสร้างความเป็นเจ้าของของนโยบาย/โครงการ.
3. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และรายงานผลเป็นระยะ
4. ทวนกลับ ปรับปรุง และขยายผล รวบรวมบทเรียนจากการประเมิน/ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วปรับปรุงกลยุทธ์และคู่มือให้เหมาะสม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สกุณฑลา รัตนไพบูลย์วัฒนา (2564 : ง) ได้ทำการวิจัยการบริหารเชิงกลยุทธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของ โรงเรียนเอกชนในจังหวัดราชบุรีผลการวิจัยพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ในลักษณะคล้ายตามกัน

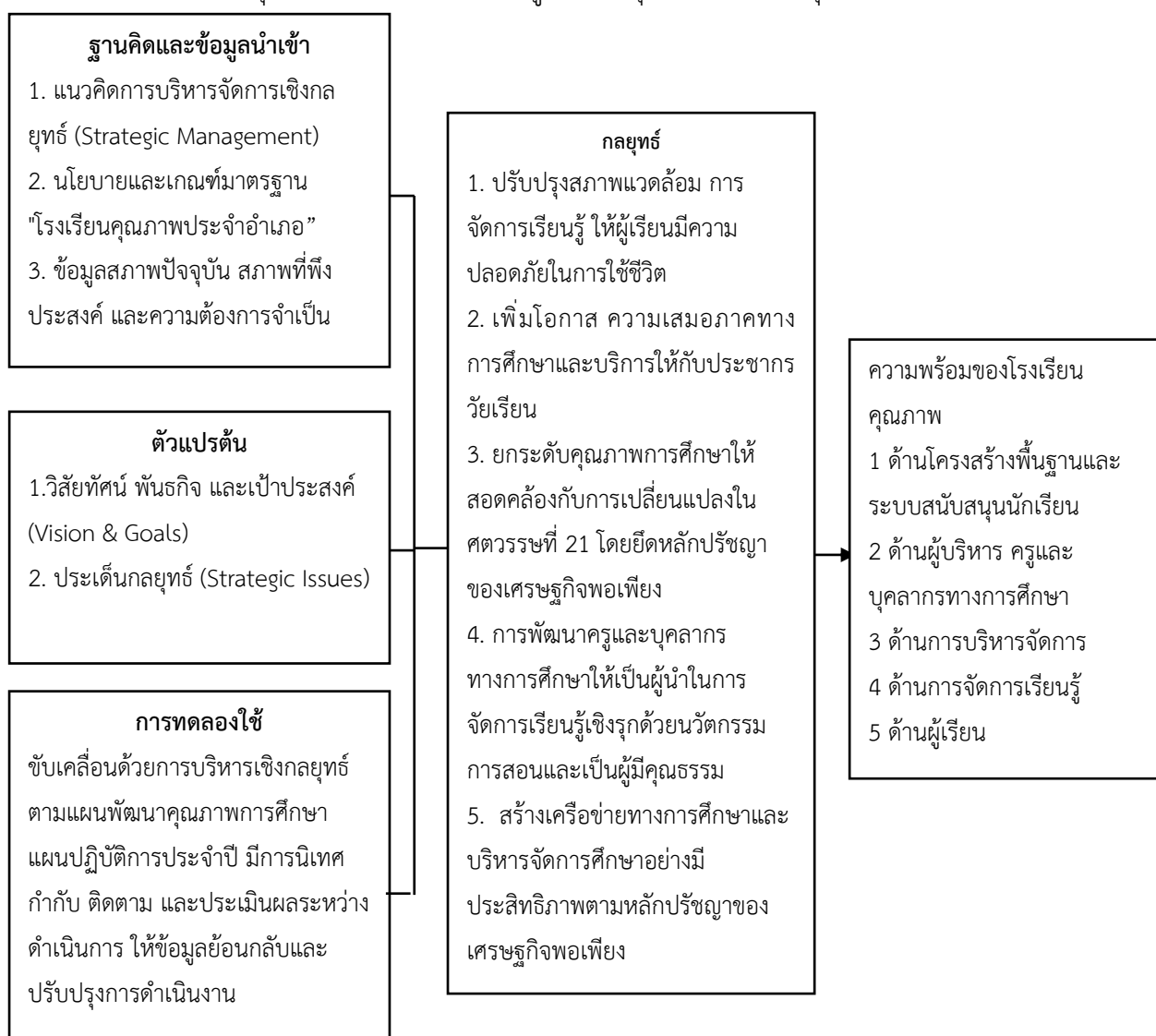
อริสา อารมณชีน และ ภารดี อนันต์นาว (2564 : 499-500) นำเสนอบทความวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลระดับประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก และได้แนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล 4 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการ และด้านบุคลากร กลยุทธ์การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มี 2 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ การบริหารจัดการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล มี 4 ด้าน และกลยุทธ์การบริหารจัดการ มี 5 กลยุทธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดทิศทางขององค์กร การกำหนดกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ และการควบคุมและ

ประเมิน ผลการทดลองใช้และการประเมินกลยุทธ์ฯ โดยภาพรวม พบว่า มีความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมาก

เฮอ์นันเดซ (Hernandez 2021 : 75 -82) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเชิงกลยุทธ์ในสถาบันการศึกษา ใน เม็กซิโก พบว่าการจัดการเชิงกลยุทธ์จะต้องใช้รูปแบบที่มีความเหมาะสมกับการศึกษานำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา พัฒนาปรับปรุงการศึกษา การสร้างแรงจูงใจในการช่วยเหลือการศึกษา พัฒนาวัฒนธรรมบริบทในพื้นที่ การจัดการระเบียบองค์กรส่งเสริมให้มีการประยุกต์ใช้การบูรณาการทาง ความคิดการ ฝึกอบรมบุคลากรระหว่างองค์กรกับสังคมมีการร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมการศึกษาของ เยาวชน มุ่งส่งเสริม ตามแผน และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีคุณภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

วิธีการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สถานะปัจจุบันของโรงเรียนชุมชน ไกรลาสวิทยาเขต และการจัดคู่แข่งกลยุทธ์

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ในการพัฒนาความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาเขต

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ครูและบุคลากรโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาเขต จำนวน 17 คน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 13 คน (ไม่รวมผู้แทนครู และผู้อำนวยการ)

เครื่องมือที่ใช้

แบบสอบถามเรื่อง สภาพความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาเขต

การการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ปีการศึกษา 2567

2. สร้างแบบสอบถามตามองค์ประกอบ 5 ด้าน ตามเกณฑ์การประเมินความพร้อม

ด้านที่ 1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน

ด้านที่ 2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ด้านที่ 3 การบริหารจัดการ

ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้

ด้านที่ 5 นักเรียน

รวมเป็น 20 ข้อคำถามแต่ละข้อเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอความอนุเคราะห์ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนชุมชน ไกรลาสวิทยาเขตรวม 30 คน ตอบแบบสอบถาม แล้วเก็บรวบรวมแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ เทียบเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็น

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุงของ นางลักขณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 279) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = (I - D) / D$$

I (Important) หมายถึง สภาพที่ควรจะเป็น

D (Degree of success) หมายถึง สภาพจริงที่เป็นอยู่

ขั้นที่ 2 การศึกษาสถานะปัจจุบันของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมด้วยการวิเคราะห์ สิ่งแวดล้อมภายนอกและภายใน (SWOT Analysis)

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ครูและบุคลากรโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม จำนวน 17 คน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 13 คน (ไม่รวมผู้แทนครู และผู้อำนวยการ)
3. ผู้ปกครองนักเรียน 304 คน กำหนดขนาดของตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan จำนวน 169 คน

การสร้างและหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารเชิงกลยุทธ์
2. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษา นโยบายด้านการศึกษา ตัวชี้วัดความสำเร็จตาม 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพรายงานการประเมินตนเองตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม
3. กำหนดโครงสร้างของเนื้อหาที่ต้องการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม (SWOT) ของสถานศึกษาร่วมกับ คณะครูในโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมได้ดังนี้

กำหนดปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังนี้ สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยภายในได้แก่ จุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งแวดล้อมที่เป็นปัจจัยภายนอกได้แก่ โอกาส อุปสรรค

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอความอนุเคราะห์กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม
2. รวบรวมแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยสิ่งแวดล้อม (SWOT) ที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน รายละเอียดดังนี้

1. กำหนดค่าน้ำหนักแต่ละปัจจัยที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ใช้ตามแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม 2565-2569 ด้านพฤติกรรมของลูกค่าน้ำหนัก 0.30 ด้านการเมืองและกฎหมายน้ำหนัก 0.20 ด้านเศรษฐกิจน้ำหนัก 0.15 ด้านสังคมและวัฒนธรรมน้ำหนัก 0.20 ด้านเทคโนโลยี น้ำหนัก 0.15

2. กำหนดค่าน้ำหนักแต่ละปัจจัยที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนใช้ตามแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม 2565-2569 ด้านโครงสร้างองค์กรน้ำหนัก 0.15 ด้านบริการและผลผลิตน้ำหนัก 0.20 ด้านบุคลากรน้ำหนัก 0.15 ด้านวัสดุอุปกรณ์น้ำหนัก 0.15 ด้านงบประมาณน้ำหนัก 0.20 ด้านการบริหารจัดการน้ำหนัก 0.15

3. วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

3.1 ปัจจัยภายนอกโดยใช้สูตร

สรุปผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส = (ผลรวมของค่าน้ำหนักคุณค่าเฉลี่ย ความความคิดเห็นของปัจจัยแต่ละด้าน)

สรุปผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค = (ผลรวมของค่าน้ำหนักคุณค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ยความความคิดเห็นของปัจจัยแต่ละด้าน)

เฉลี่ยผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอก = (ผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกที่เป็นโอกาส - ผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกที่เป็นอุปสรรค)/2

3.2 ปัจจัยภายในโดยใช้สูตร

สรุปผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง = (ผลรวมของค่าน้ำหนักคุณค่าเฉลี่ย ความความคิดเห็นของปัจจัยแต่ละด้าน)

สรุปผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน = (ผลรวมของค่าน้ำหนักคุณค่าเฉลี่ย ความความคิดเห็นของปัจจัยแต่ละด้าน)

เฉลี่ยผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายใน = (ผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในที่เป็นจุดแข็ง - ผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายในที่เป็นจุดอ่อน)/2

4. นำข้อมูลจากข้อ 3 มาเขียนกราฟประเมินสถานภาพของโรงเรียน (ดร.ชูศักดิ์ ชูช่วย ประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างศักยภาพผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัดทำแผนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2 วันที่ 9 พฤษภาคม 2567)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติเชิงบรรยาย ได้แก่ ค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นที่ 3 การจับคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix และสังเคราะห์กลยุทธ์

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้สังเคราะห์กลยุทธ์

การสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร งานวิจัย แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากลยุทธ์ การจับคู่เชิงกลยุทธ์
2. กำหนดโครงสร้างเนื้อหาในการสร้างแผนภาพการจับคู่เชิงกลยุทธ์ (TOWS Matrix) ได้เป็น SO-Strategy เรียกว่ากลยุทธ์เชิงรุก WO-Strategy เรียกว่ากลยุทธ์เชิงส่งเสริม ST-Strategy เรียกว่ากลยุทธ์เชิงสนับสนุน WT-Strategy เรียกว่ากลยุทธ์เชิงแก้ไข

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้ผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายใน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้สถิติเชิงพรรณนา

ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาส วิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ขั้นที่ 1 การยกร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

1. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา ผลการวิเคราะห์ SWOT แผนภาพสถานภาพปัจจุบันของโรงเรียน มากำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ร่วมกับคณะครูเพื่อเป็นทิศทางและเป้าหมายในการจัดการศึกษา

2. ตรวจสอบ กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่สังเคราะห์ด้วย TOWS Matrix ในระยะที่ 1 ให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น ในการพัฒนา ผลการวิเคราะห์ สิ่งแวดล้อม นโยบายภารกิจของสถานศึกษา

3. กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จและแนวทางการพัฒนาของแต่ละกลยุทธ์

เมื่อดำเนินการเสร็จทั้ง 3 ข้อจะได้ร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัดของแต่ละกลยุทธ์ แนวทางการพัฒนาตามกลยุทธ์

ขั้นที่ 2 การประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ความสอดคล้องกันของ วิสัยกับผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม พันธกิจกับวิสัยทัศน์ เป้าหมายกับพันธกิจ กลยุทธ์กับเป้าประสงค์ แนวทางการพัฒนากับตัวชี้วัดกลยุทธ์กับกลยุทธ์

2. ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาของแต่ละกลยุทธ์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

2. แบบประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

3. แบบสอบถามเพื่อตรวจสอบ พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence :IOC) ของแบบประเมินคุณภาพของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา เป็นแบบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ยกร่างแบบประเมินประสิทธิภาพของร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โดยมีรายละเอียดการประเมินดังนี้

วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำร่างแบบประเมินประสิทธิภาพร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชน

ไกรลาสวิทยาลัยสุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพประจำอำเภอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence :IOC) ได้ 1.00

2. วิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข แบบประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา สำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาลัยสุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ตามข้อเสนอแนะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบประเมินถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน
2. ส่งแบบประเมินร่างกลยุทธ์ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่านประเมินและรวบรวมแบบประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความสอดคล้องกันของ วิสัยทัศน์กับการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม พันธกิจกับ วิสัยทัศน์ เป้าประสงค์กับพันธกิจ กลยุทธ์กับเป้าประสงค์ กลยุทธ์กับตัวชี้วัดกลยุทธ์ แนวทางการพัฒนากับ ตัวชี้วัดกลยุทธ์

2. วิเคราะห์ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการ พัฒนาในแต่ละกลยุทธ์แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยสรุปเป็นรายกลยุทธ์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาลัยสุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา สุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพ และ ข้อเสนอแนะมาวิเคราะห์ปรับปรุงกลยุทธ์ให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 4 การพัฒนาคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาลัยสุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ประเมิน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ของร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา

ขอบเขตด้านตัวแปร

ความถูกต้องด้านเนื้อหาและความมีประโยชน์ ในการนำไปใช้ของคู่มือ

การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

ในการสร้างคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพ ดำเนินการดังนี้

1. ยกร่างคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสุราษฎร์ธานีเรียนคุณภาพ

1.1 ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยเพื่อกำหนดรายละเอียดของ คู่มือการใช้กลยุทธ์

1.2 ร่างคู่มือการใช้กลยุทธ์ โดยนำข้อมูลจาก การตรวจสอบความเหมาะสมของกลยุทธ์ มาใช้ในการร่างคู่มือการใช้กลยุทธ์ ประกอบด้วยประเด็นหลัก ดังนี้ 1) คำชี้แจง 2) ความเป็นมาและความสำคัญของ

กลยุทธ์ 3) วัตถุประสงค์ 4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 5) กลยุทธ์ 6) แผนงาน 7) โครงการ 8) ภาษาที่ใช้ และ 9) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1.3 จัดพิมพ์คู่มือการใช้กลยุทธ์ ฉบับร่าง

2. การตรวจสอบและปรับปรุงคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาด้วยแบบประเมินความถูกต้องด้านเนื้อหาและควมมีประโยชน์ ในการนำไปใช้ของคู่มือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัย จำนวน 7 คน
2. ทำหนังสือราชการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมิน
3. จัดส่งร่างคู่มือการใช้กลยุทธ์ จำนวน 1 ชุด และแบบตรวจสอบคู่มือการใช้กลยุทธ์ จำนวน 1 ชุด ไปยังผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน

3.4 เก็บรวบรวมและตรวจสอบแบบประเมิน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ความถูกต้องด้านเนื้อหาและควมมีประโยชน์ในการนำไปใช้ของคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา 5 ระดับ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ความถูกต้องด้านเนื้อหาและควมมีประโยชน์ในการนำไปใช้ของคู่มือการใช้กลยุทธ์ให้สมบูรณ์ มาปรับปรุงและจัดพิมพ์คู่มือการใช้กลยุทธ์ฉบับจริง

ระยะที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

การทดลองใช้กลยุทธ์

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การควบคุมกลยุทธ์ การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพ การทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี การทำแผนปฏิบัติการประจำปี

2. สร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของการกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา มอบหมายภารกิจตามโครงสร้างการบริหาร ให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและชี้แนะประเด็นที่สงสัย

3. ทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี (2565 – 2569) ปรับปรุง 2567 ตามคู่มือการใช้กลยุทธ์ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2567 ตามคู่มือการใช้กลยุทธ์และปฏิทินการศึกษาของโรงเรียน ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

4. ผู้บริหารคณะครูจัดทำบันทึกข้อตกลงพัฒนางานเพื่อร่วมกันยกระดับความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

5. บริหารโรงเรียนให้มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการต่างๆ ติดตามสนับสนุนให้การดำเนินงานให้บรรลุเป้า ตามปฏิทินการศึกษาของโรงเรียน

6. ประเมินความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมด้วยแบบประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยผู้ประเมินเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบโครงการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

7. วิเคราะห์คะแนนความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ เทียบระหว่างปีการศึกษา 2566 และปีการศึกษา 2567 เพื่อตรวจสอบสมมติฐาน

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มทดลองในนวัตกรรม จำนวน 21 คน ผู้ประเมินความพร้อมได้แก่ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การประเมินความพร้อมด้วยเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ คือกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม
2. ตัวแปรตาม คือ ความพร้อมตามเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

สมมติฐานในการวิจัย

ความพร้อมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2567 สูงกว่า ปีการศึกษา 2566

แบบแผนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

ผลการประเมินก่อนบริหารเชิงกลยุทธ์	การทดลอง	ผลการประเมินหลังบริหารเชิงกลยุทธ์
T ₁	X	T ₂

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพ ตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ
2. School Grading การประเมินระดับความพร้อมของโรงเรียนคุณภาพ

ขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ใช้แบบประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุตรดิตถ์ เขต 2
2. นำข้อมูลการประเมินความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ เทียบเกณฑ์ School Grading

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลความพร้อมของโรงเรียนคุณภาพ ด้วยการหาค่าเฉลี่ย เทียบเกณฑ์ School Grading และเปรียบเทียบระดับความพร้อมของโรงเรียนคุณภาพ ปีการศึกษา 2566 กับปีการศึกษา 2567

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean)

2. สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

การทดสอบค่าทีสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Paired Sample t-test) สูตรสถิติ t สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์

$$t = \frac{\bar{d}}{s_d/\sqrt{n}}$$

ระยะที่ 4 ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาส วิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ความพึงพอใจ ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม จำนวน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน ผู้ปกครองนักเรียน 304 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan จำนวน 169 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2567 ต่อผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ

2. การปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

3. ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมปีการศึกษา 2568

ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาส วิทยาคมปีการศึกษา 2568

1. ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎีการบริหารเชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์สู่การปฏิบัติ การควบคุมกลยุทธ์ ผลการประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพ ผลการประเมินคุณภาพภายใน ผลการประเมินคุณภาพภายนอก และผลการปรับปรุงกลยุทธ์

2. สร้างความเข้าใจและความตระหนักถึงความสำคัญของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา เกณฑ์การประเมินตามแบบสะท้อนคุณภาพสถานศึกษาโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพสำหรับปีการศึกษา 2568 มอบหมายภารกิจตามโครงสร้างการบริหาร ให้คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและชี้แนะประเด็นที่สงสัย

3. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2568 และปฏิทินการศึกษาของโรงเรียน ตามคู่มือการใช้

กลยุทธ์สนองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ

4. ผู้บริหารคณะครูจัดทำบันทึกข้อตกลงพัฒนางาน

5. บริหารโรงเรียนให้มีการดำเนินงานตามแผนงานโครงการต่างๆ ติดตามสนับสนุนให้การดำเนินงานให้บรรลุเป้า ตามปฏิทินการศึกษาของโรงเรียน

6. ประเมินคุณภาพของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมด้วยแบบสะท้อนคุณภาพสถานศึกษา โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ โดยศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2 ผู้รับผิดชอบโครงการเป็นผู้ประเมิน

7. เปรียบเทียบผลการประเมินของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพเทียบระหว่างปีการศึกษา 2566, 2567, 2568 ด้วยแผนภาพ School Grading

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

1. ผู้ใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา จำนวน 21 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ 1 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา 20 คน

2. ผู้ประเมินความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมด้วยแบบสะท้อนคุณภาพสถานศึกษา โครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ปีการศึกษา 2569 ได้แก่ศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรดิตถ์ เขต 2

ขอบเขตด้านตัวแปร

1. ความพร้อมตามเกณฑ์โรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมปีการศึกษา 2566, 2567, 2568

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

แบบสะท้อนคุณภาพสถานศึกษาโครงการ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การทดลองใช้กลยุทธ์เริ่มในปีการศึกษา 2568 รวมระยะเวลา 1 ปีการศึกษา

2. ประเมินความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

3. เปรียบเทียบความพร้อมของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมปีการศึกษา 2566, 2567, 2568

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ศักยภาพต้นทุน

2. การประเมินคุณภาพเป็นรายด้าน ทั้ง 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านที่ 1 โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน องค์ประกอบที่ 3 ระบบความปลอดภัย ด้านที่ 2 ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านที่ 3 การบริหาร ด้านที่ 4 การจัดการเรียนรู้ ด้านที่ 5 ผู้เรียน หาค่าเฉลี่ยด้านและเทียบเป็นระดับคุณภาพ 5 ระดับ

3. เปรียบเทียบคุณภาพสถานศึกษาด้วย School Grading

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สถานะปัจจุบัน ของโรงเรียนชุมชน ไกรลาสวิทยาคม และการจัดคู่เชิงกลยุทธ์

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) ในการพัฒนาความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพ ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามสภาพความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพในปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

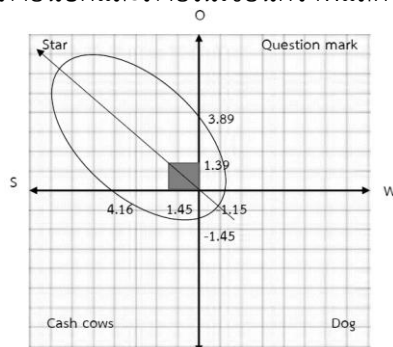
ตาราง ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพ

ความพร้อมตามเกณฑ์การประเมิน ความพร้อมโรงเรียนคุณภาพ	D	I	PNI _{modified}	ลำดับความ ต้องการจำเป็น
โครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน	2.39	4.23	0.77	2
ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.30	4.53	0.05	5
การบริหารจัดการ	4.11	4.44	0.08	4
การจัดการเรียนรู้	3.97	4.60	0.16	3
นักเรียน	2.16	4.48	1.07	1

จากการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้
ด้านผู้เรียน (1.07) ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน (0.77) ด้านการจัดการเรียนรู้ (0.16)
ด้านการบริหารจัดการ (0.08) ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา (0.05)

ขั้นที่ 2 การศึกษาสถานะปัจจุบันของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมด้วยการวิเคราะห์
สิ่งแวดล้อมภายนอกและภายใน (SWOT Analysis)

จากการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกและภายในเขียนกราฟแสดงสถานภาพของโรงเรียนได้ดังภาพ

แผนภาพ แสดงสถานภาพของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

จากภาพแสดงสถานภาพของโรงเรียนอยู่ในสถานะ “STAR” มีจุดแข็งและมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนา

ขั้นที่ 3 การจับคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix และสังเคราะห์กลยุทธ์

จากการจับคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix สังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ดังแผนภาพต่อไปนี้

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง Strengths	จุดอ่อน Weaknesses
โอกาส Opportunity	กลยุทธ์ SO (จุดแข็งและโอกาส) กลยุทธ์ที่ 4. การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยนวัตกรรมการสอนและเป็นผู้มีคุณธรรม กลยุทธ์ที่ 5. สร้างเครือข่ายทางการศึกษาและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	กลยุทธ์ WO (จุดอ่อนและโอกาส) กลยุทธ์ที่ 1. ปรับปรุงสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยในการใช้ชีวิต
อุปสรรค Threats	กลยุทธ์ ST (จุดแข็งและอุปสรรค) กลยุทธ์ที่ 3. ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	กลยุทธ์ WT (จุดอ่อนและอุปสรรค) กลยุทธ์ที่ 2. เพิ่มโอกาส ความเสมอภาคทางการศึกษาและบริการให้กับประชากรวัยเรียน

แผนภาพ การสังเคราะห์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสุโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอด้วยการจับคู่เชิงกลยุทธ์ (TOWS MATRIX)

ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสุโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ขั้นที่ 1 การยกร่างกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสุโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

วิสัยทัศน์ “โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมเป็นองค์กรคุณภาพ มุ่งพัฒนาผู้เรียนมีความรู้คุณลักษณะ และทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

กำหนดพันธกิจได้ 8 ข้อ และเป้าประสงค์ 8 ข้อ กำหนดกลยุทธ์ได้ 5 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ปรับปรุงสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยในการใช้ 2) เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียน 3) ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 5) สร้างเครือข่ายทางการศึกษาและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ชีวิต

ผลประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสุโรงเรียนคุณภาพโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมมีดังนี้

1. ความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ มีดังตาราง

ตาราง ผลการประเมินความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์

ข้อ	รายการ	รวม	μ	σ	ระดับความ สอดคล้อง
1	วิสัยทัศน์สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษา และตัวชี้วัดโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ	34	4.86	0.38	มากที่สุด
2	พันธกิจสอดคล้องกับวิสัยทัศน์	34	4.86	0.38	มากที่สุด
3	เป้าประสงค์สอดคล้องกับพันธกิจ	33	4.71	0.49	มากที่สุด
4	กลยุทธ์สอดคล้องกับเป้าประสงค์	33	4.71	0.49	มากที่สุด
5	ความสอดคล้องของกลยุทธ์กับตัวชี้วัดกลยุทธ์กับ แนวทางการพัฒนา		4.51	0.49	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย			4.73	0.45	มากที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วิสัยทัศน์สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาและคุณภาพการศึกษาและตัวชี้วัดโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านของผลการประเมินความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ มากที่สุด ได้แก่ พันธกิจสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ รองลงมาได้แก่ เป้าประสงค์ สอดคล้องกับพันธกิจ และกลยุทธ์สอดคล้องกับเป้าประสงค์ ตามลำดับ

ขั้นที่ 2 การประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์มีดังนี้

ตารางแสดงความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

รายการ	ความถูกต้อง			ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ	μ	σ	ระดับ
กลยุทธ์ที่ 1	5.00	0.00	มากที่สุด	4.64	0.48	มากที่สุด	4.74	0.45	มากที่สุด	4.95	0.13	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 2	5.00	0.00	มากที่สุด	4.83	0.37	มากที่สุด	4.77	0.39	มากที่สุด	4.87	0.24	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 3	5.00	0.00	มากที่สุด	4.82	0.31	มากที่สุด	4.80	0.30	มากที่สุด	4.85	0.27	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 4	5.00	0.00	มากที่สุด	4.71	0.47	มากที่สุด	4.95	0.13	มากที่สุด	4.90	0.16	มากที่สุด
กลยุทธ์ที่ 5	5.00	0.00	มากที่สุด	4.92	0.17	มากที่สุด	4.79	0.31	มากที่สุด	4.93	0.14	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด	4.78	-	มากที่สุด	4.81	0.32	มากที่สุด	4.90	0.19	มากที่สุด

จากผลการประเมินพบว่าทุกกลยุทธ์ มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นที่ 3 การปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ตรวจทานความถูกต้องในการใช้ภาษาและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

ขั้นที่ 4 การพัฒนาคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

เมื่อพัฒนาคู่มือการใช้กลยุทธ์และให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินมีความถูกต้องด้านเนื้อหาและควมมีประโยชน์ในการนำไปใช้ดังนี้

ตารางแสดงความถูกต้องด้านเนื้อหาและควมมีประโยชน์ ในการนำไปใช้ของคู่มือการใช้กลยุทธ์

ข้อที่	รายการประเมิน	ความถูกต้องด้านเนื้อหา		ควมมีประโยชน์	
		μ	σ	μ	σ
1	คำชี้แจง	5.00	0.00	5.00	0.00
2	ความเป็นมาและความสำคัญของกลยุทธ์	5.00	0.00	5.00	0.00
3	วัตถุประสงค์	5.00	0.00	5.00	0.00
4	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4.86	0.35	5.00	0.00
5	กลยุทธ์	5.00	0.00	5.00	0.00
6	แผนงาน	4.86	0.35	5.00	0.00
7	โครงการ	5.00	0.00	5.00	0.00
8	การใช้ภาษา	5.00	0.00	5.00	0.00
	สรุป	4.97	0.00	5.00	0.00

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในภาพรวมคู่มือการใช้การใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมมีความถูกต้องด้านเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด และควมมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ขั้นที่ 5 การปรับปรุงคู่มือการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบร่างคู่มือการใช้กลยุทธ์ตรวจสอบความถูกต้องของข้อความ ย่อหน้า วรรคตอนตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์

ระยะที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผู้วิจัยได้ร่วมกับคณะครูทำแผนพัฒนาการศึกษาโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม ระยะ 5 และแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2567 ตามคู่มือการใช้กลยุทธ์ บริหารโรงเรียนตามแผนผลการประเมินความพร้อมในปีการศึกษา 2567 ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านผู้เรียน มีความพร้อมระดับมากสูงขึ้นจากปีการศึกษา 2566 ดังผลการทดสอบค่าที่

ตารางแสดงผลการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มสัมพันธ์ เพื่อตรวจสอบการเพิ่มขึ้นของคะแนนการประเมินจากปี 2566 สู่ปี 2567

การเปรียบเทียบผลการประเมิน	ค่าเฉลี่ยส่วนต่าง (d^-)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (sd)	ค่าสถิติทดสอบ t	องศาอิสระ (df)	ค่า Sig. (1-tailed)
ปี 2567 ลบด้วย ปี 2566	13.364	13.872	2.154	4	0.048*

ค่า Sig (1-tailed) อยู่ที่ 0.048 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ 0.05 สรุปได้ว่า ปฏิเสธสมมติฐานว่าง ยอมรับสมมติฐานทางเลือกว่า ปี 2567 มีผลการประเมิน สูงกว่าปี 2566 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน

ระยะที่ 4 ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อผลการดำเนินงาน การบริหารด้วยกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม และข้อเสนอของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งนำมาสู่การปรับปรุงกลยุทธ์ มีดังต่อไปนี้

ตารางแสดงผลการประเมินผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลยุทธ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยในการใช้ชีวิต	4.39	0.72	มาก
กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียน	4.42	0.67	มาก
กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	4.47	0.66	มาก
กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.42	0.73	มาก

กลยุทธ์	ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
กลยุทธ์ที่ 5 สร้างเครือข่ายทางการศึกษาและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ	4.37	0.74	มาก
เฉลี่ย	4.41	0.70	มาก

จากผลการประเมินผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อเรียงลำดับเป็นรายด้านของผลการประเมิน ฯ พบว่า กลยุทธ์ที่มีความพึงพอใจมากที่สุด ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รองลงมา ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียน และ กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ตามลำดับ

การปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

มีการปรับปรุงกลยุทธ์ ตามผลการประเมินที่มีระดับไม่น่าพอใจและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาข้อที่ 7 การขอตั้งงบประมาณในส่วนงบลงทุน เพื่อขอสิ่งปลูกสร้างที่จำเป็น และการระดมทรัพยากรและปรับปรุงซ่อมแซม สิ่งปลูกสร้าง

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มตัวชี้วัดกลยุทธ์ข้อ 8 ร้อยละเด็กที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพิ่มตัวชี้วัดกลยุทธ์ข้อ 9 ร้อยละเด็กที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ได้เข้าเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ห้องเรียนที่ส่งเสริมความสามารถพิเศษ ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาข้อที่ 3 ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือนวัตกรรม ในการจัดการศึกษา พัฒนาห้องเรียนออนไลน์เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา (Any Where Any Time)

กลยุทธ์ที่ 3 แก้ไขแนวทางการพัฒนาข้อ 7 พัฒนาทักษะด้านดิจิทัล และทักษะวิทยาการคำนวณให้กับผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการแนวคิดเชิงคำนวณเพื่อเป็นทักษะการแก้ปัญหาในชีวิต

กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาข้อ 3 ส่งเสริมให้ครูครุมีนวัตกรรมที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพิ่มแนวทางการพัฒนาข้อที่ 4 ส่งเสริมให้ครูมีการเผยแพร่ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน

กลยุทธ์ที่ 5 แก้ไขแนวทางการพัฒนาข้อ 14 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ การจัดการศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการร่วมมือกันนำกลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแนวทางการพัฒนา ลงสู่การปฏิบัติ ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาระยะ 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และกำกับติดตามการดำเนินงานผ่านการประชุมและให้คำแนะนำ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานและให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนา

ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาส วิทยาคมปีการศึกษา 2568

การประเมินคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2566 ถึงปีการศึกษา 2568 สามารถเปรียบเทียบผลการประเมินตาม School Grading ทั้ง 3 ปีการศึกษาได้ดังแผนภาพต่อไปนี้

ปีการศึกษา	ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุน	ด้านผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา	ด้านการบริหารจัดการ	ด้านการจัดการเรียนรู้	ด้านผู้เรียน	ผลการประเมินภาพรวม 5 ด้าน
2566						
2567						
2568						

แผนภาพ แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอด้วย School Grading ปีการศึกษา 2566 – 2568

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาสภาพความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพในปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่การเป็นโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

จากการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น พบว่าด้านนักเรียนมีค่ามากที่สุด เมื่อพิจารณาพบว่าในปัจจุบันมีความพร้อมน้อยแต่มีสภาพที่พึงประสงค์มากที่สุดสะท้อนให้เห็นความคาดหวังของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ต้องการพัฒนาคุณภาพนักเรียน สอดคล้องกับผลการประเมินความพร้อมตามเกณฑ์การประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพปีการศึกษา 2566 ตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (<https://www.obec.go.th/archives/1030738>) ที่ชี้ว่าด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน และด้านนักเรียน ผลการประเมินระดับสีแดง ส่วนอีก 3 ด้านผ่านเกณฑ์การประเมินระดับสีเขียว ภาพรวม 5 ด้านระดับสีเหลือง

จากผลการวิเคราะห์สิ่งแวดล้อมภายนอกและสิ่งแวดล้อมภายใน ให้สามารถทราบสถานะของโรงเรียนว่าอยู่ในสถานะ “STAR” คือมีจุดแข็งและมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน นำมากำหนดทิศทางการพัฒนาการศึกษาได้สอดคล้องกับบริบทและนโยบายการศึกษาชาติ นำมาพัฒนากลยุทธ์การบริหาร

สถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอสอดคล้องกับกับแนวคิดของ อภิวัฒน์ ยอดมงคล (2563 หน้า 73) กล่าวว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นวิธีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์และประเมินสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อวางแผนทางการดำเนินงานให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย

การจัดคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 หน้า16) ที่กล่าวถึงการกำหนดกลยุทธ์โดยใช้ TOWS Matrix (Threats - Opportunity - Weaknesses - Strengths) จะช่วยแสดงให้เห็นว่าปัจจัยภายนอกที่เป็นโอกาสและอุปสรรคที่องค์กรกำลังเผชิญอยู่นั้นสามารถนำมาจับคู่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่เป็นจุดแข็ง และจุดอ่อนขององค์กร

การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

การประเมินกลยุทธ์จากผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ผลการประเมิน มีความสอดคล้องของกลยุทธ์มากที่สุด มีความถูกต้องมากที่สุดความเหมาะสมมากที่สุด มีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นได้รวมข้อมูลโดยการสอบถามจากคนที่มีความใกล้ชิด ทราบบริบทของโรงเรียนและทราบบริบทของชุมชนรวมถึง การวิเคราะห์นโยบายทางการศึกษาอย่างครบถ้วน ในการยกย่องกลยุทธ์สอดคล้องแนวคิดกับภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ (2563หน้า 58) ที่กล่าวถึงการบริหารเชิงกลยุทธ์ว่าเป็นวิธีหรือแผนปฏิบัติการในการจัดสรรทรัพยากรจากสภาพแวดล้อมภายนอกและขีดความสามารถภายในของหน่วยงานหรือองค์กร เพื่อให้ดำเนินการไปยังจุดหมาย พชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2560 หน้า 59) กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์เป็นการวางแผนแบบทำหายความสามารถ เป็นรูปแบบการวางแผนที่ช่วยให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์ทางเลือกใหม่ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นการวางแผนพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้วิจัยจัดทำคู่มือการใช้กลยุทธ์ตามขั้นตอนและองค์ประกอบ แล้วประเมินคู่มือการใช้กลยุทธ์ตามแนวคิดของภูมิภัทร กลางโคตร (2560หน้า 162) ผลการประเมินความถูกต้องของเนื้อหาและความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผู้วิจัยกับคณะครูได้ร่วมกันสร้างขึ้นตามคู่มือการใช้กลยุทธ์ เมื่อได้นำแผนไปดำเนินการในปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยได้บริหารงานตามกลยุทธ์ทั้ง 5 ข้อ ครอบคลุมด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารทั่วไป บุคลากร ให้เป็นไปตามแผนงานโครงการโดยนิเทศ กำกับติดตาม ให้ข้อมูลย้อนกลับและร่วมกันปรับปรุงการดำเนินงานทำให้ผลการประเมินความพร้อมโรงเรียนคุณภาพตามนโยบาย 1 อำเภอ 1 โรงเรียนคุณภาพในภาพรวมมีผลการประเมินสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 สอดคล้องกับการศึกษาของ สกุนตลา รัตนไพบูลย์วัฒนา (2564 หน้า ง) ที่พบว่าการบริหารเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดราชบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนภาพรวมอยู่ในระดับมาก การบริหารเชิงกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เทียบกับกับรายงานผลการประกันคุณภาพภายนอก การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2567 - 2571) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2568) ที่ได้วิเคราะห์ความสอดคล้องไว้การเปรียบเทียบผลการประเมินความพึงพอใจและผลการประกันคุณภาพภายนอก

จะเห็นได้ว่าผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองสอดคล้องกับผลการประเมินคุณภาพภายนอก และมีข้อเสนอแนะเป็นไปทำนองเดียวกัน แต่ผลการประเมินยังไม่เป็นที่น่าพอใจ จึงได้มีการปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม

ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมปีการศึกษา 2568 จากผลการประเมินสรุปในภาพรวมมีศักยภาพต้นทุนมีระดับคุณภาพเกินพอเพียง การประเมินคุณภาพสถานศึกษาค่าเฉลี่ย 5 ด้าน มีระดับคุณภาพก้าวหน้า

จากแผนภาพ แสดงการเปรียบเทียบผลการประเมินโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอด้วย School Grading ปีการศึกษา 2566 – 2568 พบว่ามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการศึกษาของ เฮอรัณเดซ (Hernandez 2021 หน้า 75 -82) ได้ศึกษาเรื่อง การจัดการเชิงกลยุทธ์ในสถาบันการศึกษาใน เม็กซิโก

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสังเคราะห์กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพได้ดังนี้

กลยุทธ์ที่ 1 ปรับปรุงสภาพแวดล้อม การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยในการใช้ชีวิต

กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษาให้กับประชากรวัยเรียน

กลยุทธ์ที่ 3 ยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

กลยุทธ์ที่ 4 การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

กลยุทธ์ที่ 5 สร้างเครือข่ายทางการศึกษาและบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สถานะปัจจุบัน ของโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคม และการจัดตั้งเชิงกลยุทธ์

จากการศึกษาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ด้านนักเรียน ด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนนักเรียน ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการ ด้านผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมอยู่ในสถานะ “STAR” คือมีจุดแข็งและมีโอกาสที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียน นำข้อมูลที่ได้ สิ่งแวดล้อมทั้งปัจจัยภายในและภายนอก มาจับคู่เชิงกลยุทธ์ด้วย TOWS Matrix แล้วสังเคราะห์กลยุทธ์ 5 กลยุทธ์

ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

ผลการประเมินความสอดคล้องของ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษา ตัวชี้วัดกลยุทธ์ และแนวทางการพัฒนาพบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเป็นไปได้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความเป็นประโยชน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

การประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนาของกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ผลการประเมินคู่มือการใช้กลยุทธ์ มีความถูกต้องของเนื้อหาอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินความมีประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสำหรับโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมสู่โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ

การทดสอบค่าสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่สัมพันธ์กัน (Paired Sample t-test) ด้วย Gemini 2.0 Flash เพื่อเปรียบเทียบระหว่างผลการประเมินปีการศึกษา 2566 (T1) และปีการศึกษา 2567 (T2) ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 แบบ one-tailed ค่า Sig (1-tailed) อยู่ที่ 0.048 ซึ่งน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ตั้งไว้ที่ 0.05 สรุปได้ว่า ปฏิเสธสมมติฐานว่าง ยอมรับสมมติฐานทางเลือกว่า ปี 2567 มีคะแนนสูงกว่าปี 2566 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เป็นไปตามสมมติฐาน

ระยะที่ 4 การประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ

การประเมินและปรับปรุงกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาสู่โรงเรียนคุณภาพ โรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมผู้วิจัยได้ศึกษาผลการประเมินความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาปรับปรุงกลยุทธ์ดังนี้ กลยุทธ์ที่ 1 เพิ่มเติมแนวทางการพัฒนาข้อที่ 7 กลยุทธ์ที่ 2 เพิ่มตัวชี้วัดกลยุทธ์ ข้อ 8 ตัวชี้วัดกลยุทธ์ ข้อ 9 ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาข้อที่ 3 กลยุทธ์ที่ 3 แก้ไขแนวทางการพัฒนาข้อ 7 กลยุทธ์ที่ 4 ปรับปรุงแนวทางการพัฒนาข้อ 3 เพิ่มแนวทางการพัฒนาข้อที่ 4 กลยุทธ์ที่ 5 แก้ไขแนวทางการพัฒนาข้อ 14

ผลการใช้กลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงในการบริหารโรงเรียนชุมชนไกรลาสวิทยาคมปีการศึกษา 2568 จากผลการประเมินสรุปในภาพรวมมีศักยภาพต้นทุนมีระดับคุณภาพเกินพอเพียง การประเมินคุณภาพสถานศึกษาค่าเฉลี่ย 5 ด้าน มีระดับคุณภาพก้าวหน้า เปรียบเทียบผลการประเมินโรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอด้วย School Grading ปีการศึกษา 2566 – 2568 มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

แต่ยังมีประเด็นที่ต้องเร่งพัฒนาได้ ผลการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O – NE T) ผลการทดสอบทักษะภาษาอังกฤษ CEFR ของนักเรียนชั้น ป.6

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หลังจากได้มีการปรับปรุงกลยุทธ์ให้มีความสมบูรณ์แล้วจะได้นำไปจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2568 ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้ค่าน้ำหนักของปัจจัยสิ่งแวดล้อมในการวิเคราะห์ SWOT ตามค่าน้ำหนักจากแผนพัฒนาการศึกษาระดับเดิม ในครั้งต่อไป ควรจะกำหนดค่าน้ำหนักของปัจจัยสิ่งแวดล้อม ให้เหมาะสม

2.2 ในการนำกลยุทธ์ที่ปรับปรุงแล้วไปทำแผนปฏิบัติงานประจำปีการศึกษา 2568 ควรได้มีการพัฒนารูปแบบการบริหารเพื่อนำมาใช้บริหารกลยุทธ์เหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ฉัตรกมล สมแดง. *Journal of Roi Kaensarn Academi* ปีที่ 6 ฉบับที่ 10 ประจำเดือนตุลาคม 2564.

อุดรธานี. บริษัท พัฒนาการเรียนรู้สมัยใหม่ จำกัด

ปรีตตา วาณิชยกรณ์ ญาณิศา บุญจิตร จินัฐตา สอนสังข์. *วารสารบริหารการศึกษาระดับบัณฑิตปีที่ 25* ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2568). อุบลราชธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ภูมิภัทร กลางโคตร. (2560) *กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมืออาชีพ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*.

สกลนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ภวนันท์ชัย สวัสดิ์สละ. (2563). *การพัฒนากลยุทธ์การบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษาสังกัดสํานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26*. มหาสารคาม. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผกาภรณ์ พลายสังข์ และฉลอม ชาตรูประชีวิน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*. พิษณุโลก.

มหาวิทยาลัยนเรศวร

พรวิทย์ จันทศิริศิริ (2560) *นโยบายและการวางแผนกลยุทธ์สำหรับสถานศึกษายุคใหม่*.

มหาสารคาม. อภิชิตการพิมพ์.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. (19 สิงหาคม 2552). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116, ตอนที่ 74 ก, หน้า 17-24

วรรณิกา อภัยภักดิ์. (2561). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษา (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต)*. นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.

สกุณตลา รัตนไพบูลย์วัฒนา.(2564) *การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียน เอกชนใน จังหวัดราชบุรี*. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศิลปากร

สํานักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2. (2559). *คู่มือ...วิธีวิเคราะห์ SWOT*

และจัดทำกรอบยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ. นนทบุรี:

สํานักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). *เอกสารประกอบการพัฒนาหลักสูตรผู้่นําการ เปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจสำหรับผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหาร สถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สํานักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2567). การประชุมทางไกล
การขับเคลื่อน โครงการ โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ ตามนโยบาย "1อำเภอ1โรงเรียน
คุณภาพ" (2567)
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567), ผลการประเมินความพร้อม 1อำเภอ 1 โรงเรียน
คุณภาพ <https://www.obec.go.th/archives/1030738>
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา.(2568). รายงานผลการประเมินคุณภาพ
ภายนอกการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน(พ.ศ.2567-2571). กรุงเทพฯ
- อภิวรรณ ยอดมงคล. (2561). การพัฒนากลยุทธ์เพื่อพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษ
เฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้. สงขลา. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
- อริสา อารมณ์ชื่น และ ภาวดี อนันต์นาว (2564). วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ ปีที่ 6 ฉบับ
ที่ 11 (พฤศจิกายน 2564). พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร
- Hernandez J. Vargas , *STRATEGIC MANAGEMENT IN BASIC EDUCATION INSTITUTIONS IN
MEXICO*, 2021, (16), International Seminar on Primary Education (ISPE) 2013. 75-82